

Ørndrup Vest

- aktivitetsspor fra yngre stenalder
- bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre jernalder
- grøftanlæg fra yngre jernalder eller historisk tid

Sanne Boddum og Martin Mikkelsen

Kulturhistorisk rapport

Viborg Stiftsmuseum 2010

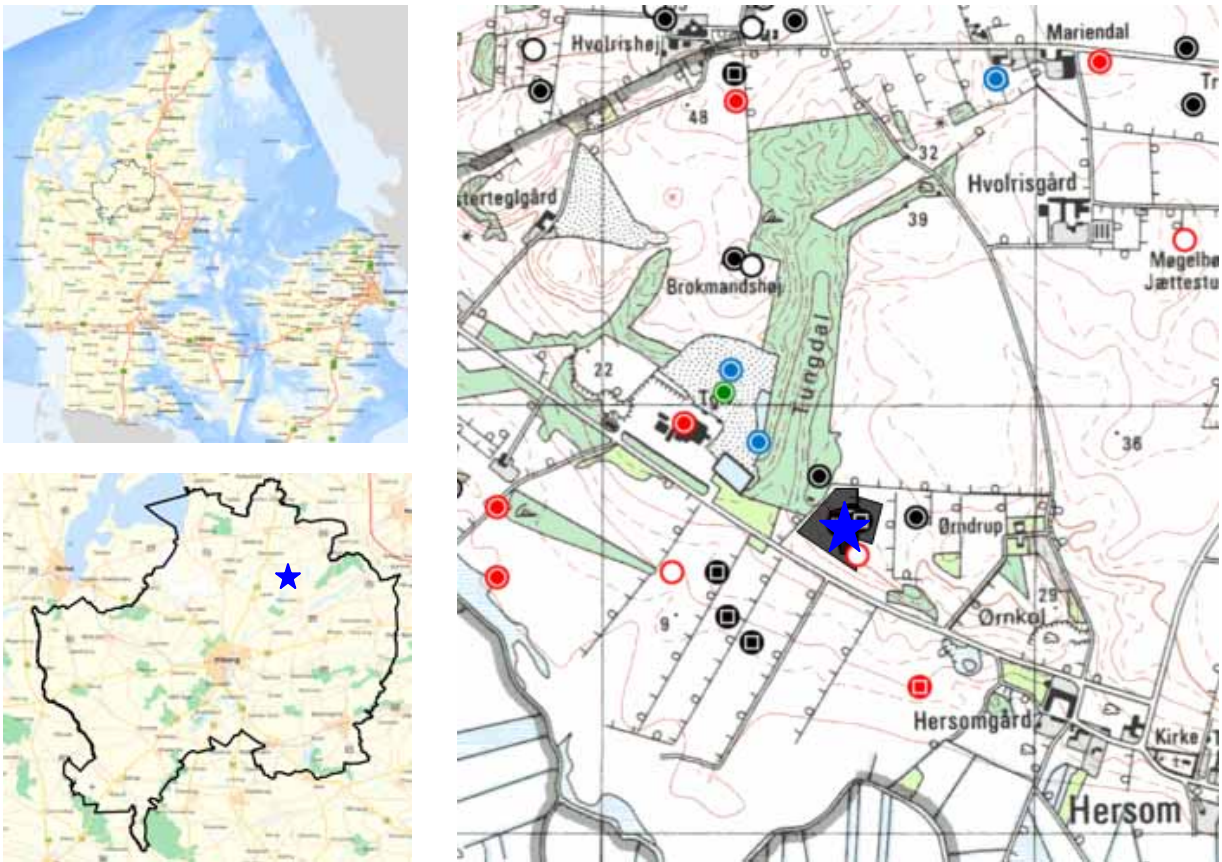
Bygherrerapport nr. 48

Bygherre: B&C Grusgrav ApS

ISBN 978-87-87272-98-8

Indledning

Der er i mange år foretaget råstofindvinding vest for Hersomgård, som ligger ca. 15 km NNØ for Viborg (figur 1). Allerede i 1974 blev der således udgravet rester af en jættestue vest for Tungdal på det sted, hvor teglværket senere blev anlagt. I de følgende år blev der kun foretaget sporadiske arkæologiske undersøgelser, nogle gange fordi interesserede meddelte, at man havde gjort fund i området. Derfor blev der ved udvidelserne af råstofgraven ved Teglværket vest for Tungdal kun undersøgt resterne af en formodet egekestegrav fra ældre bronzealder og en brandgrav, der formodes at være fra tidlig jernalder. Der har dog givetvis været mange flere fine fortidsminder i de efterhånden omfattende områder, som blev inddraget i råstofindvindingen ved Teglværket, men de er for altid gået tabt.

Figur 1: Det undersøgte areal NV for Hersomgård. På kortet ses også, hvor der i nærheden tidligere var registreret fortidsminder. Kort fra www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder

I 2006 skulle der etableres en hel ny grusgrav lige øst for Tungdal, og tiderne var skiftet, i hvert fald hvad angår arkæologiske undersøgelser. Det var nu blevet praksis, at arealerne systematisk blev prøvegravet før råstofindvindingen gik i gang. Derfor foretog museet en prøvegravning af et ca. 2 ha stort areal, hvor der ikke tidligere var registreret fortidsminder, om end resterne af en rundhøj med en fuldstændig bortsprængt dysse var placeret lige i skellet i den sydøstlige del af arealet.

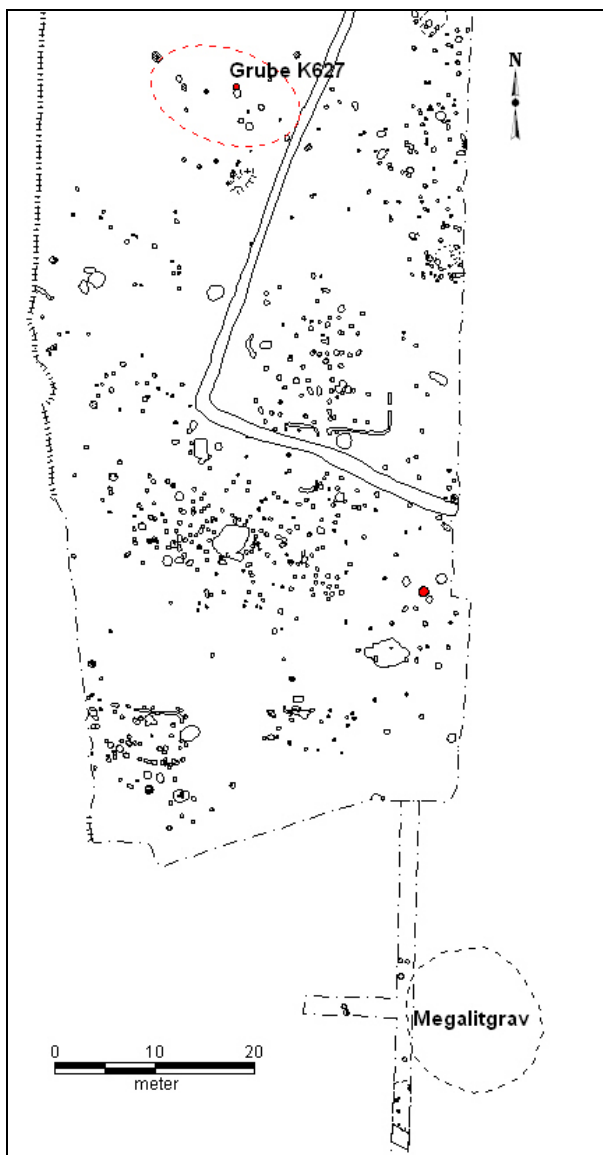
Ved prøvegravningen af det nye areal blev der fundet overraskende mange spor efter fortidsminder. Faktisk var hele den relativt højt beliggende plane del fyldt med stolpehuller, gruber, og selv et enkelt ildsted blev fundet. Da råstofindvinderen fastholdte at der skulle foretages grusgravning i området, blev der foretaget en egentlig arkæologisk udgravning af betydelige dele af arealet, som nu kaldes "Ørndrup Vest".

Gennemgang

Ved de arkæologiske udgravninger blev der fundet spor af aktiviteter fra yngre stenalder efter langhuse, ildsteder, gruber og en ovn, alt sammen fra bronzealder og ældre jernalder samt hjørnet af et stort grøftanlæg, hvis datering og anvendelse er uvis, men som måske har omkranset et gårdsanlæg fra yngre jernalder.

Aktivitetsspor fra yngre stenalder

I det sydøstlige hjørne af råstofindvindingsområdet er der rester af en formodet dysse fra yngre stenalder (3200-2800 f.Kr.) (figur 1, nr. 52). Dyssen anes nu blot som en svag højning på marken, da de store sten fra gravkammeret er sprængt og genanvendt, formodentlig inden for de sidste par hundrede år. På forsidefotoet ses dysseresten for enden af læhegnet øverst i venstre hjørne. Ved prøvegravningen blev der trukket en søgegrøft tæt ved dyssen, hvor der fremkom gruber og andre spor efter aktiviteter. Her blev råstofindvindingen opgivet, således at de sidste rester af dyssen kunne bevares for eftertiden.

Figur 2: Oversigtsplan med gruber fra yngre stenalder og dyssen (megalitgrav) sydøst for udgravningen. De to gruber, som indeholdt lerkarskår fra yngre stenalder er markeret med rødt. Indenfor den røde stiplede cirkel var der flere små lave og lyse gruber, som formodentlig ligeledes er fra yngre stenalder.

Der blev ikke fundet spor efter huse fra samme periode som dyssen, men gruberne kan være spor efter aktiviteter, der har knyttet sig til dyssen. I en koncentration af lave gruber ca. 75 m nordvest for dyssen blev der i en af gruberne bl.a. fundet lerkarskår og en flintskraber fra yngre stenalder, hvilket også var tilfældet i grube K627 tættere på dyssen (figur 2-5).

Figur 3: To gruber fra yngre stenalder (grube K627 til højre), set fra øst.

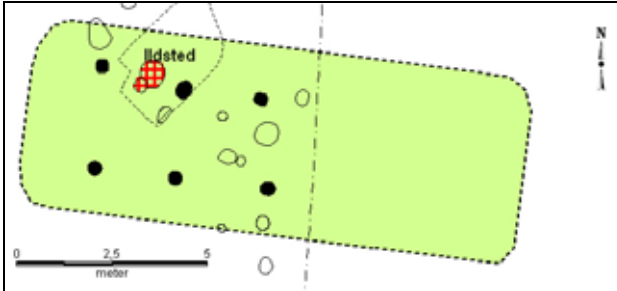

Figur 4: En flintskraber fra grube K627.

Figur 5: Skår fra en lerskive fra grube K627.

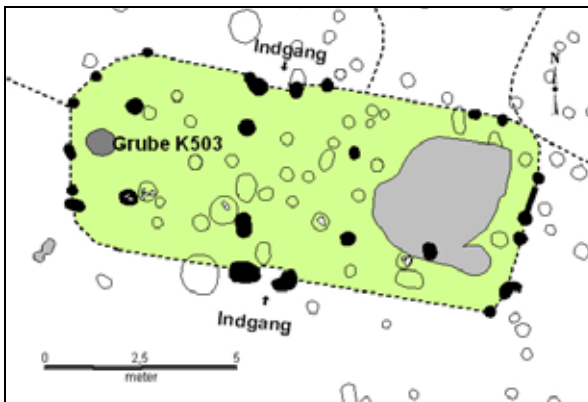
Fundene kan være samtidige med dyssen og dermed måske afspejle aktiviteter, der er foretaget i relation til dyssens anvendelse. Men de kan også være noget yngre.

Figur 7: Hus 3 med ildsted/ovn i vestenden.

Figur 8: Profil af bunden af ildsted eller ovn i Hus 3.

Figur 9: Hus 14 med indgangssten (sorte), vægstolpehuller og mulig grebning eller svag forsækning (grå) i østenden. I husets vestende var der en lille grube (K503) med et lerkar og en knusesten.

Huset formodes at være fra ældre jernalder.

I Hus 14 fra ældre jernalder var der en grube nær vestgavlen (figur 9 og 10). I gruben var der skår fra et lerkar med bemaling (figur 12). Lerkar med bemaling er ikke almindelige, og ofte kan der være tvivl, om der har været bemaling eller ej (se Bygherrerapport nr. 36). Ved lerkaret fra Ørndrup Vest kan strengen følges rundt på et stort stykke, og der er ingen tvivl om, at der er tale om en bevidst udsmykning af det store lerkar.

Figur 10: Grube K503 i Hus 14.

Figur 11: Knusesten fra grube K503.

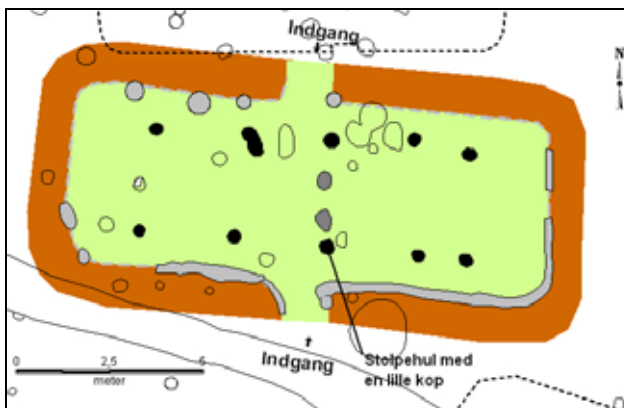
Ved tre huse blev der i stedet for vægstolpehuller fundet rester af 15-20 cm brede grøfter (figur 13 og 14). Dybden på grøfterne varierede lidt, men fælles for grøfterne var, at der ikke var spor efter, at der havde stået stolper til husenes vægge i grøfterne. Derfor er grøfterne tolket som markeringsgrøfter anvendt ved opførelsen af husene til markering af, hvor tørrevæggen skulle starte.

Figur 12: Skår fra et stort lerkar. Karret er bemalet med en omløbende mørk stribe.

Figur 13: Hus 15. Stolpehuller og grøften fremstår som mørke områder i den lyse undergrund. Huset er fra ældre jernalder.

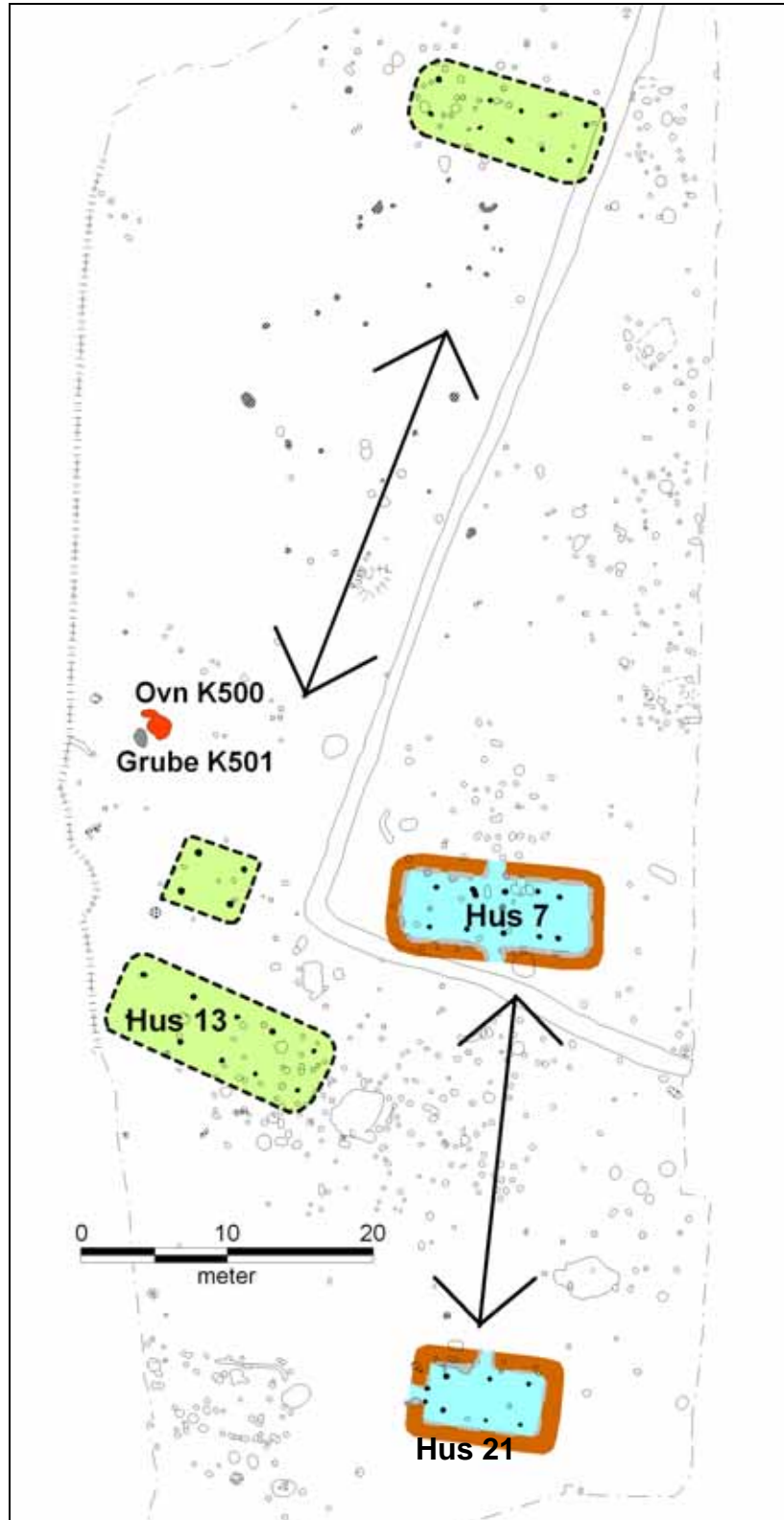

Figur 14: Plan af Hus 7 med grøften markeret med gråt og tagstolpehullerne markeret med sort. De mørkegrå stolpehuller har været fra rumadskillelsen. Den brune farve angiver, hvor der formodes at have stået en tørvevæg. Huset er fra ældre jernalder.

Figur 15: I et af tagstolpehullerne til Hus 7 stod der en kop, som havde mistet hanken.

Huse med tørvebyggede vægge er fundet i den nordvestlige del af Jylland. Her var der allerede i midten af bronzealderen områder, hvor der kun var begrænsede skovarealer tilbage, formodentlig fordi skoven var blevet fældet til fordel for dyrkning og græsningsarealer. I disse områder har man kunnet spare på forbruget af træ ved at bygge huse med tørvevægge.

Figur 16: To formodede gårdsenheder ved Ørndrup Vest. De grønne huse formodes at være en gård dateret til yngre bronzealder, mens de blå huse formodes at være en gård dateret til ældre jernalder.

Der var ingen hegnforløb ved Ørndrup Vest og dermed ingen sikre angivelser af gårdenes størrelse. Alligevel skal det her forsøges at foreslå samhörighed mellem nogle af langhusene. Vi foreslår således, at de to langhuse 7 og 21, der begge formodes at have haft græstørsvægge, hører sammen ud fra deres konstruktion (bl.a. formodede græstørsvægge),

indbyrdes placering og ensartede orientering. Endvidere kan der have været indgange placeret lige over for hinanden i de to huse. Der er ikke fundet ildsteder i nogen af husene, og det er derfor usikkert, om de begge har været beboelseshuse eller det mindre hus har været en økonomibygning. Der blev fundet fire knusesten, som lå samlet i grøften langs nordvæggen i det lille hus (figur 17). Gården med de to langhuse formodes at være fra en tidlig del af ældre jernalder.

Figur 17: Fire knuse- eller slagsten fra grøften langs nordvæggen i det lille hus fra gården med Hus 7 (figur 16). Stenen længst til venstre har svage knusemærker midt på den flade side, det kunne tyde på, at stenen både har været brugt som slagsten og været anvendt som ambolt.

Det andet forslag til samhørighed mellem huse/konstruktioner er mere usikkert. Det omfatter Hus 13 og den nordfor beliggende lille konstruktion med kun fire stolper (figur 16). Det er usikkert, om denne konstruktion skal tolkes som en staklade eller et meget lille hus. De to konstruktioner har samme orientering, og desuden står de to vestlige sæt tagstolpehuller på linie, og det er disse forhold, der muliggør, at de har været samtidige og dermed kan have hørt til samme gårdsenhed. Denne gård foreslås dateret til yngre bronzealder, og i lighed med andre gårde fra samme tid kan det ikke udelukkes, at der har hørt endnu et langhus til gården, i så fald et langhus der er placeret ca. 60 m længere mod nord.

På pladsen blev der foruden husene fundet spredtliggende gruber, hvoraf flere var ild-/koge gruber med ildskørnede sten og tykke lag af trækul. Især to gruber skilte sig ud fra det normale mønster.

Figur 18: I grube K500 var det et gennemgående lag af rødbrændt ler, som tolkes som resterne fra en ovn, hvorfra der kom enkelte ukarakteristiske lerkarskår. Set fra nord.

Den ene grube (K500) havde flere faser og indeholdt et rødbrændt lag, der tolkes som resterne af en ovn. Det er usikkert, hvad ovnen har været brugt til, men måske kan den være brugt til brænding af lerkar (figur 16, 18).

Ved siden af den formodede ovn var der endnu en lidt usædvanlig grube (K501), idet gruben var smallest i toppen (figur 16, 19). Dens funktion er uvis.

Figur 19: Grube K501, set fra vest.

Grøftanlæg fra yngre jernalder eller historisk tid

Ved udgravningen blev der fundet en spidsbundet grøft, som var 1-1,7 m bred i toppen og op til ca. 0,7 m dyb (figur 20-22). Denne grøft kunne i udgravningsfeltet følges i et næsten vinkelret forløb, som måtte fortsætte videre mod øst og nord (figur 6).

På luftfotos taget den efterfølgende sommer, kan man se grøftens videre forløb på nabomarken mod øst. Her anes det, at grøften udgør et rektangel, der indrammer et område på ca. 58x92 m. Dateringen af grøften er usikker, da der kun blev gjort fund fra toppen af grøften. Disse fund kan sige noget om, hvornår den øverste del af grøften er fyldt helt op, men kan ikke angive, hvornår grøften blev gravet. I det øverste lag i et snit gravet gennem den sydøstlige del af grøften blev der fundet jernalderskår, som kan stamme fra det hus (Hus 8), som havde ligget på området, inden grøften blev gravet (figur 22). Øverst i grøften blev der fundet en halv teglsten, som tidligst kan være fra omkring 1200 e.Kr., men nok nærmere er fra 1500-tallet. Grøften er enten ikke ældre end 1200/1500 e.Kr. eller også har den øverste del af den stadig stået "åben" helt op til dette tidspunkt.

Figur 20: Profil på tværs af grøften, set fra syd.

Figur 21: Profil på tværs af grøften, set fra øst.

Figur 22: Luftfoto med markering af Hus 8 og af den udgravede del af grøften samt dens fortsættelse mod øst.

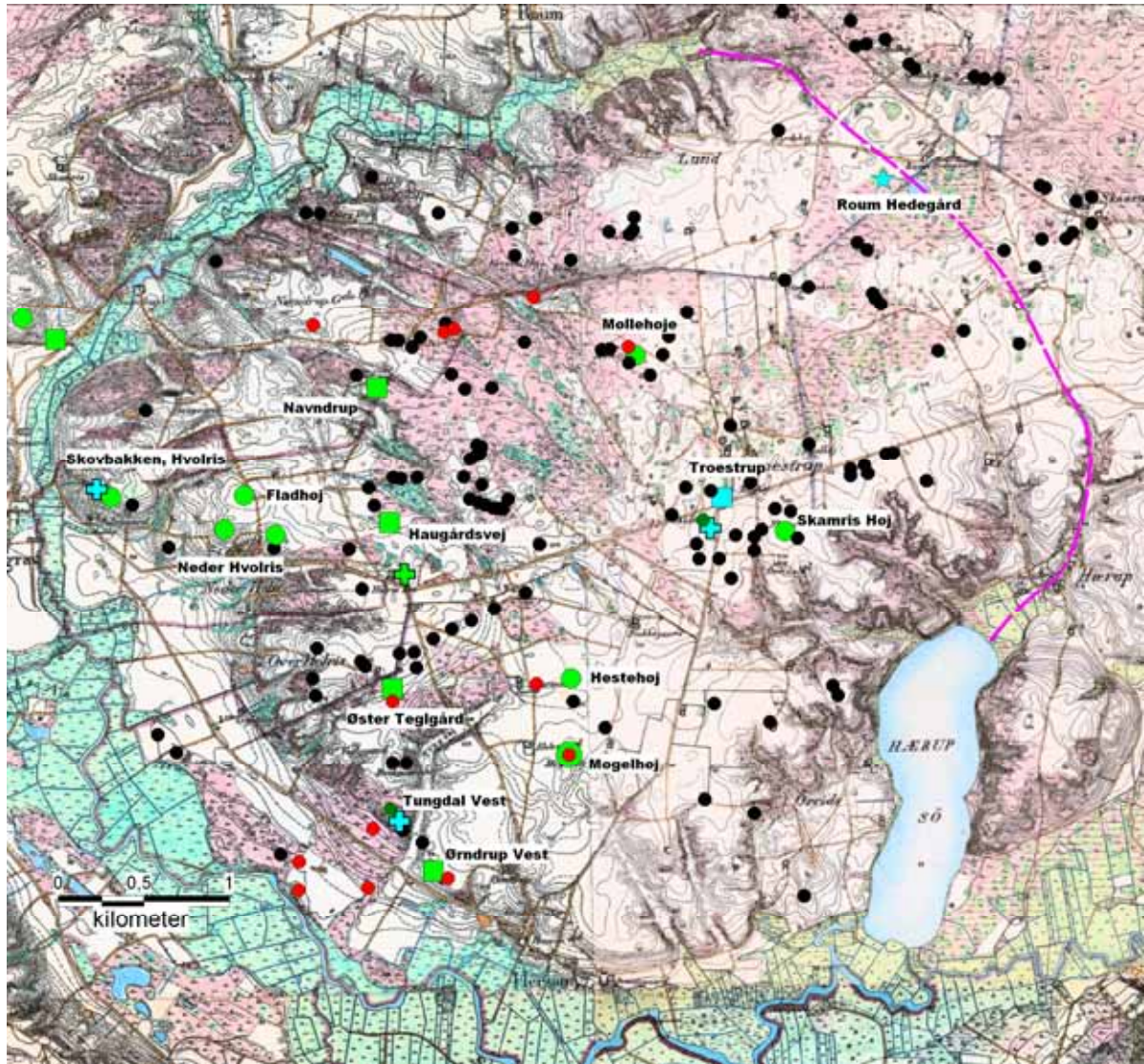
Tolkningen af denne usædvanlige grøft er derfor stadig usikker, men måske kan andre fund give nogle ideer. I 2005-2007 undersøgte Vejle Museum et ca. 110x110 m stort noget lignende grøftanlæg Erritsø (P. Mohr Christiansen 2009: 9 ff.). Langs grøften ved Erritsø havde der stået en palisade, og den 1,5-3 m brede og op mod 2 m dybe grøft er tolket som en voldgrav omkring to huse. Der har ikke været en palisade i tilknytning til grøften ved Ørndrup Vest, og grøftens bredde og dybde er væsentlig mindre end anlægget ved Erritsø. Grøften er dog alligevel så stor og dyb, at den måske også har tjent forsvarsmæssige formål. Der skal dog laves yderligere udgravninger af selve grøften og området inden for grøften, hvis anlægget ved Ørndrup skal tolkes nærmere.

Grøften ved Ørndrup Vest har en beliggenhed i landskabet på et næs med udsyn over ådalen, der minder meget om placeringen af bebyggelsen ved Erritsø. Hvis grøftanlægget ved Ørndrup Vest er fra yngre jernalder, har det ikke hørt til en helt almindelig bebyggelse. Sydøst for Ørndrup Vest ligger den nuværende Hersomgård. Hovedgården er allerede nævnt i 1485, men fremtidige undersøgelser på marken øst for Ørndrup Vest vil måske vise, at der også har været en betydningsfuld gård i området allerede i yngre jernalder.

Ørndrup Vest i perspektiv

Ørndrup Vest er beliggende på kanten af højdedraget lige nord for Skalsådalen. Lige syd for fundstedet er ådalen relativt bred, og den har derfor formodentlig ikke været let at komme over. Når man skal se på fundene i et lokalt perspektiv, har vi valgt at fokusere på et topografisk ret velafgrænset område på knap 25 km². Det udgøres især af det gamle Hersom

sogn og skal her kaldes Hersom-området. Dette område er mod sydøst afgrænset af Hærup Sø, mod syd/sydvest af Skalsådal, mod vest/nordvest af Navndrup Møllebæk/Skravad Bæk, der mod nord fortsætter i Lund Bæk. Kun mod nordøst er afgrænsningen ikke klar, da højdedraget her fortsætter ubrudt.

Figur 23: Hersom-området med registrerede fortidsminder. Cirkler er gravhøje, kors er grave på flad mark, firkanter er boplads, udfyldte stjerner er et depotfund og tynde stjerner er løsfund. Rød er fund fra y. stenalder, grøn er fra bronzealderen, turkis er fra y. bronzealder/tidlig æ. jernalder mens sort er udateret

I Hersom-området er der registreret et betydeligt antal fortidsminder (figur 23). Det gælder ikke mindst ca. 140 gravhøje, hvorfra der dog kun kendes få fund. Dertil kommer nogle fladmarksgrave, en del mere eller mindre sikre bopladsfund, hvoraf nogle er vanskelige at datere, et enkelt depotfund samt endelig nogle løsfund, hvor det præcise fundsted ofte er ukendt.

Fund fra tragtbægerkulturen i yngre stenalder.

På Hersom-højningen er der tilsyneladende to let adskilte områder med dysser eller jættestuer fra tragtbægerkulturen (figur 23 – røde cirkler). Det gælder dels et område med fem høje i den nordlige del mellem Navndrup og Møllehøje, og dels et område med mindst otte gravhøje med megalitgrave i den sydlige del omkring Ørndrup Vest. Det er derfor ikke mærkeligt, at vi

fandt spor efter aktiviteter fra denne tid på Ørndrup Vest. Men vi må erkende, at de nye fund er så begrænsede, at de ikke bringer væsentligt nyt. Vores kendskab til tragtbægerkulturens bebyggelse og kultpladser er dermed stadig så begrænsede, at vi hilser alle nye fund velkomne. Det ser for os ud til, at Hersom-højningen med dens to grupper af megalithøje potentielt set rummer spændende muligheder, men vi kommer først videre, hvis der engang i fremtiden dukker nye fund op. Så kan vi måske for alvor belyse de tidlige bønders aktiviteter på Hersom-højningen.

Fund fra y. bronzealder og tidlig førromersk jernalder.

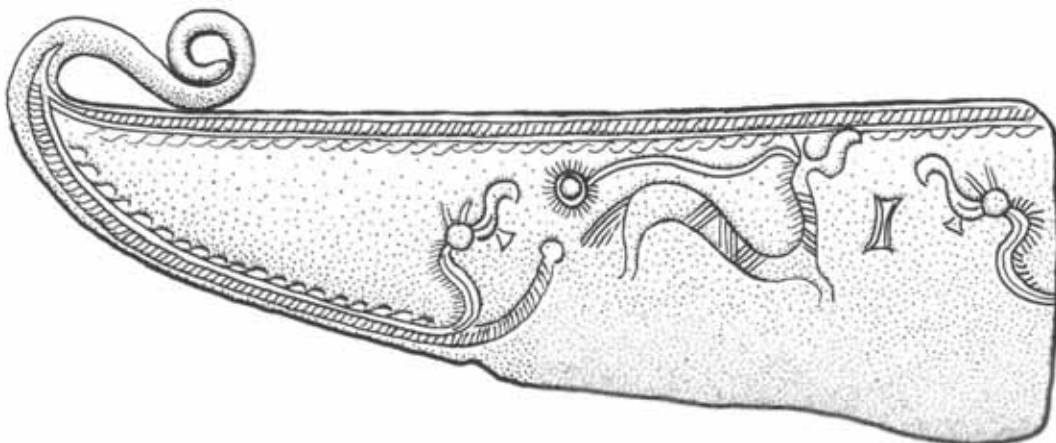
I relation til Ørndrup Vest er det fundene fra yngre bronzealder og den tidligste jernalder i Hersom-området, der er de mest interessante. Ud over Ørndrup Vest kender vi i dag til tre-fire-fem andre **bopladser** fra denne tid:

- Ved Haugårdsvej (FF 130903-113 og -115, jf. kulturhistorisk rapport nr. 47) er der udgravet mindst fire hustomter og en del andre anlægsspor.
- Ved Øster Teglgård (FF 130903-99) er der ved en prøvegravning fundet enkelte gruber og stolpehuller, og her formodes det, at der også er et større bosættelsesområde.
- Ved Navndrup er der fundet spor efter et par formodede hustomter fra bronzealderen (FF 130914-71), men de kan dog være fra ældre bronzealder og dermed lidt ældre end de ældste huse fra Ørndrup Vest.
- Endelig er der gjort overfladefund og desuden udgravet en større grube med store mængder lerkarskår fra overgangen mellem yngre bronzealder og ældre jernalder ved Troestrup (FF 130903-88, se Iversen og Näsman 1978). Det er rimeligt at antage, at der også i dette område er en boplads.

De tre førstnævnte lokaliteter er sammen med Ørndrup Vest næsten placeret på en linje med en indbyrdes afstand på 0,8-1,0 km (figur 23). Men placeringen på en linje er formodentlig mere et udtryk for, hvor vi de sidste 10 år har foretaget arkæologiske undersøgelser end det er et udtryk for et reelt billede af fordelingen af bronzealderens bopladser på egnen. Det er nok ikke noget tilfælde, at vi næsten hver eneste gang, vi foretager en lidt større arkæologisk undersøgelse, støder på bopladsspor fra yngre bronzealder i Hersom-området.

Tidligere er der fundet adskillige **gravfund** fra y. bronzealder, og der har i flere tilfælde været tale om usædvanligt fine og rige fund:

- Det gælder en ragekniv fra Neder Hvolris, der med de klare afbildninger af bl.a. flere solheste og et skib hører til de fineste eksemplarer af slagsen i Danmark (figur 24).

Figur 24: Ragekniven fra Neder Hvolris med skibsafbildning og solheste. (Kaul 1998, p. 99)

- Det er dog ikke den eneste bronzegenstand fra Hersom-højningen, der rummer figurer, der viser noget om bronzealderens forestillingsverden. Her kan vises et mindre kendt fund fra nabohøjen Fladhøj (FF130903-24). Heri er fundet en rig brandgrav med en tveægget kniv ornamenteret med solhest og slange og måske en stiliseret skibsafbildning (figur 25). Graven rummede desuden et bronzesværd, en ornamenteret pincet, en ragekniv, en sjælden syl, samt et fragment af et formodet bensmykke. Yderligere en urne med bronzer er i øvrigt fundet i samme høj. Dertil kommer to helleristningssten, begge med skåltegn og begge fundet i højens randstenskæde. Det er dog usikkert, om de skal knyttes til de omtalte grave eller skal knyttes til én eller flere ældre grave i højen.

Figur 25: Fund fra rig urnegrav i Fladhøj (FF 130903-24)

- Endnu et rigt gravfund fra Hersom-højningen skal omtales, fordi der er tale om et fund med usædvanlige bevaringsforhold. Dette fund blev købt af Viborg Stiftsmuseum i 1941: "*Fundet hidrører fra en Urnegrav i Rester af Høj "Skamrishøj" paa Gaardejer (Kresten) Skaarup Søndergaards Ejendom (Stensgaard) i Troestrup, Hersom sogn Matr. No. 2A. - Urnen var omsat med Sten, uden Laag. Den var hel, men knustes efter optagelsen.*"

Der er tale om et relativt rigt gravfund, da urnen rummede hele 6 bronzegenstande i form af kniv/pilespids, ragekniv, pincet, syl, nål og dobbeltknap (figur 26). Det, der desuden gør fundet meget usædvanligt, er, at ragekniven (med formodet skibsafbildning) er omviklet med en læderstrimmel og 'skede' til at beskytte æggen, at kniven er indsat i et 'læderetui', og at sylen har rester af et træskaft.

Figur 26: Fund fra urne i Skamrishøj.

Der er flere andre spændende gravfund fra Hersom-området, bl.a. et fund med guldnåle fra Møgelhøj (130907-49) og en urnegrav med bronzering og -knap fra Hestehøj (130903-47). På Nationalmuseet findes i øvrigt yderligere en ragekniv med skibsafbildning.

Der er også enkelte **løsfund** med relation til yngre bronzealders forestillingsverden. Her skal nævnes en hjulkorssten fra Skovbakken ved Hvolris (figur 27).

Blandt løsfundene er også to skaflejehamre, den ene fra Skovbakken og den anden fra Lundgaards mark i den nordligste del af Hersom-området, men der er nogen usikkerhed om, hvad de har været brugt til.

Figur 27: Hjulkorssten fra Skovbakken

Fremtidige perspektiver

Bopladsen fra y. bronzealder ved Ørndrup Vest adskiller sig fra de fleste andre bopladser fra samme tid, idet antallet af hustomter er usædvanligt stort sammenlignet med næsten alle andre bopladser på Viborg-egnen. Ved Ørndrup Vest er det endvidere komplicerende for tolkningen af den undersøgte del af bopladsen, at kun en del af bebyggelsen er undersøgt. Flere af husene blev ikke afgrænset mod øst, og de fortsætter ind på marken øst for udgravningen. Men der kan sagtens ligge mange flere huse øst for det udgravede område. Hvor mange huse, der har stået samtidigt, er derfor meget vanskeligt at afgøre. For at forstå denne lokalitets kompleksitet og betydning er det vigtigt at få hele den resterende del af bosættelsesområdet undersøgt, men det bliver nok kun aktuelt, såfremt grusgravningen fortsætter mod øst, og det er der ikke udsigt til.

Men på baggrund af ikke mindst de usædvanligt mange fine fund af bronzegenstande med afbildninger, der har relation til bronzealderens mytologi, vil alle nye fund fra Hersomhøjningen påkalde sig speciel interesse i fremtiden. Derfor vil det være et af de områder, hvor museet har særlige interesser i nye fund.

Tak til B&C Grusgrav ApS for det gode samarbejde i forbindelse med udgravningen.

Relevant litteratur

- Mette Iversen & Ulf Näsman, 1978: En 2½ tusind år gammel ildgrav i Troestrup. MIV 8, 1973:46-55.
 Jørgen Jensen, 2004: Danmarks Oldtid – Bronzealder 2000-500 f.Kr.
 Jørgen Jensen, 2004: Danmarks Oldtid – Ældre Jernalder 500 f.Kr. – 400 e.Kr.
 Flemming Kaul, 1998: Ships on Bronzes. A Study in Bronze Age Religion and Iconography. Catalogue of Danish Finds.
 Per Ethelberg *et. al.*, 2000: Det Sønderjyske landbrugs historie – jernalder, vikingetid & middelalder.
 Per Mohr Christiansen, 2009: Erritsø. I: Skalk – nyt om gammelt 4, august 2009. S. 9-15.
 Jakob Westermann og Dorthe K. Mikkelsen, 2009: Birgittelyst – boplads og aktivitetsområde fra yngre bronzealder og førromersk jernalder samt vejforløb fra historisk tid. Viborg Stiftsmuseum Bygherreport nr. 36.

Diverse oplysninger:

Viborg Stiftsmuseums j. nr.:	VSM G755
Lokalitet:	Ørndrup Vest
Sogn, herred og amt:	Hersom sogn, Rinds herred, Viborg Amt
Dansk Kulturhistorisk Centralregister:	130903-105, -116, -117.
Kulturarvsstyrelsens j. nr.:	2008-7.24.02/VSM-0037
Bygherre:	B&C Grusgrav, Jan Nielsen
Areal:	Ca. 4,5 ha
Rendegravemaskine fra:	Jan Nielsen
Deltagere i udgravningen:	Martin Mikkelsen (arkæolog, sagsansvarlig), Sanne Boddum (arkæolog, daglig leder), Mette Klingenberg (arkæolog), Kurt Overgaard Glintborg (arkæolog), Ole Ingvar Jensen (arbejdsmand), Abdolkarim Torabinejad (arbejdsmand).

Dokumentationsmaterialet bestående af beretning, tegninger, fund, fotos m.v. opbevares på Viborg Stiftsmuseum, Hjultorvet 4, 8800 Viborg.

Undersøgelsen er betalt af bygherren, Kulturarvsstyrelsen og Viborg Stiftsmuseum

Om bygherrerapporter

Når der er foretaget en arkæologisk udgravning, der er helt eller delvist finansieret af en privat eller offentlig bygherre, skal der udarbejdes en særskilt rapport til bygherren. Bygherrerapporten skal være almindeligt tilgængelig, præsentere udgravningens resultater og sætte dem i sammenhæng med det omgivende landskabs kulturhistorie.¹

Viborg Stiftsmuseum har besluttet at udgive museets bygherrerapporter i en fortløbende serie. Ældre numre kan købes for 20 kr. (medmindre andet er anført) ved henvendelse til museet.

Liste over Viborg Stiftsmuseums bygherrerapporter

1. Båndruplund – en boplads fra bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen. 2004.
2. Nordentofte, Skals – en boplads fra sen yngre stenalder, bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004.
3. Brokbakken – en samlingsplads fra bronzealder og en gravplads fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004.
4. Lynderup SV – et aktivitetsområde fra sen yngre stenalder og bronzealder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen 2006.
5. Teglværksvej – en boplads fra ældre bronzealder. Martin Mikkelsen. 2005.
6. Klejtrup Syd – en boplads fra sen yngre stenalder / tidlig ældre bronzealder. Marianne Høyem Andreasen. 2005.
7. Krogen, Aidt. Under udarbejdelse.
8. Højvangen, Ørum. Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen. Under udarbejdelse.
9. Stenshede – en gravhøj og andre fund fra yngre stenalder. Sanne Boddum og Martin Mikkelsen. 2006
10. Ørum Sportsplads – et aktivitetsområde fra ældre jernalder. Mikael H. Nielsen. 2005
11. Sundstrup Øst – en boplads fra yngre stenalder. Mikkel Kiildsen 2006.
12. Ettrupvej, Fjelsø – to aktivitetsområder fra bronzealder eller jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen. 2006.
13. Løvel Syd - bebyggelsesspor fra yngre bronzealder og ældre germansk jernalder. Malene R. Beck & Dorthe Kaldal Mikkelsen 2006.
14. Skaldehøj og Arildsvej - to bopladser fra førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. Under udarbejdelse.
15. Liseborg- et forsvarsværk fra tidlig førromersk jernalder. Dorthe Kaldal Mikkelsen 2009.
16. Lindum syd – langhus fra middelalderen. Jesper Hjeremind 2006.
17. Søhuset, Viborg - på kanten af middelalderbyen. Marianne Greve Iversen 2006.
18. Formyre SØ - hustomt og grave fra sen ældre bronzealder - fladmarksgravpladser fra tidlig jernalder. Martin Mikkelsen 2009.
19. Tindbækvej 25 - Gravhøj fra enkeltgravskultur. Martin Mikkelsen og Mikkel Kiildsen 2007.
20. Langmosegård - en boplads fra yngre bronzealder. Martin Mikkelsen 2007.
21. Løgstrup SØ - en boplads fra yngre jernalder - aktivitetsspor fra yngre bronzealder. Sanne Boddum, Mikkel Kiildsen & Mikael H. Nielsen 2007.
22. Viborg Vestermark - Bopladser fra bronzealderen. og Martin Mikkelsen. Under udarbejdelse.
23. Ridder Munks Vej - En gravplads m.m. fra stenalder, bronzealder og jernalder. Sanne Boddum og Martin Mikkelsen 2007
24. Rødding SV - bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen 2009.
25. Randrup Mølle – et langhus med forsænket østende fra yngre stenalder. Sidsel Wåhlin og Martin Mikkelsen 2008.
26. Spangsdal II og Gl. Asmild. Under udarbejdelse.
27. Bjerring Hede - en gravplads fra ældre jernalder - en bopladser- og aktivitetsspor fra ældre jernalder. Asger V. Amundsen og Martin Mikkelsen 2008. Under udarbejdelse.
28. Liseborg Høje - boplads fra yngre bronzealder - begravelse i vognfading fra vikingetid. Elin Vanting & Dorthe Kaldal Mikkelsen 2009.
29. Stenshede Syd - Gravhøj fra enkeltgravskultur - bopladser fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Claus Sørensen og Martin Mikkelsen 2009.
30. Hjortdalgård - en boplads fra ældre jernalder. Claus Frederik Sørensen og Dorthe Kaldal Mikkelsen.
31. Sønder Mose - en bebyggelse fra ældre bronzealder. Dorthe Kaldal Mikkelsen 2009.
32. Rådmandshus – bebyggelse fra yngre vikingetid og ældre middelalder på Viborg Vestermark. Mikkel Kiildsen 2009.
33. Højlund Spangsdal I – landsby fra yngre jernalder. Sanne Boddum 2009.
34. Rugballegård – brandgrave og bopladser fra førromersk jernalder. Martin Mikkelsen 2009.
35. Kokær Høj – bebyggelse fra jernalder. Mikkel Kiildsen 2009.

¹ Kulturarvsstyrelsen: Retningslinjer for udformning af rapport til bygherre/anlægsmyndighed

36. Birgittelyst – boplads og aktivitetsområde fra yngre bronzealder og førromersk jernalder samt vejforløb fra historisk tid. Jakob Westermann og Dorthe Kaldal Mikkelsen 2009.
37. Ørum Industrivej – boplads fra yngre bronzealder og førromersk jernalder. Elin Vanting 2009.
38. Mølgård, Resen – boplads fra førromersk jernalder. Martin Mikkelsen, Mikkel Kielsen, Kamilla F. Terkildsen. 2009.
39. Iller – en bebyggelse fra yngre jernalder. Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
40. Toftumvej, Mønsted. Jættestuetomt fra yngre stenalder samt boplads fra romersk jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen 2009.
41. Hulbækvej 31 – boplads og grave fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen 2009.
42. Hørup – bebyggelsesspor fra ældre og yngre jernalder. 2010.
43. Tindbæk Hestehave – en boplads fra yngre stenalder samt en boplads og en urnegrav fra yngre jernalder. Sanne Boddum. 2010.
44. Møllegård, Klejtrup – boplads fra sen yngre stenalder og bronzealder. Sanne Boddum. 2010.
45. Neder Hallum, Ravnstrup – bebyggelse og aktivitetsspor fra germansk jernalder og vikingetid. Mette Klingenberg 2010.
46. Løgstrup Nord – bebyggelse fra yngre stenalder til førromersk jernalder. Mikkel Kielsen 2010.
47. Haugårdvej 17 – en bebyggelse fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen 2010.
48. Ørndrup Vest – aktivitetsspor fra yngre stenalder og bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Sanne Boddum 2010.

